

רע"פ 988/14 - קובי עובדיה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 988/14

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקש: קובי עובדיה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים: י' נועם; כ' מוסק ומ' בר-עם) מתאריך 23.12.2012 ב-ע"פ 37955-04-13

בשם המבקש: עו"ד תמיר סלומון

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים: י' נועם; כ' מוסק ומ' בר-עם) מתאריך 23.12.2012 ב-ע"פ 37955-04-13 וב-ע"פ 18762-05-13, בגדרו התקבל ערעור המשיבה על קולת העונש שנגזר על המבקש ב-ת"פ 20408-12-10, ונדחה ערעורו של המבקש על חומרת העונש הנ"ל. לצד בקשת רשות הערעור, עתר המבקש גם לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שהושת עליו, אשר הוא היה אמור להתחיל בריצויו בתאריך 16.02.2014. התוצאה של קבלת ערעור המשיבה בבית המשפט המחוזי הנכבד היתה המרת עונש המאסר - של שישה חודשים לריצויו על דרך של עבודות שירות, שהושת על המבקש על-ידי בית משפט השלום הנכבד - בעונש מאסר מאחורי סורג ובריאח למשך 8 חודשים. כן הוחמר עונש הקנס שהושת על המבקש בבית משפט השלום הנכבד והועלה מ-3,000 ש"ח ל-10,000 ש"ח. יתר רכיבי העונש שהושתו על המבקש בבית משפט

עמוד 1

השלום הנכבד - הושארו על כנם על ידי בית המשפט המחוזי הנכבד.

להלן יפורטו בתמצית הנתונים הנדרשים להכרעה בבקשת רשות הערעור.

תמצית העובדות וההליכים הקודמים

2. נגד המבקש וחברה שבבעלותו הוגש בתאריך 12.12.2010 כתב אישום, בגדרו נטען כי בחודשים ספטמבר-נובמבר 2005 המבקש הוציא לחברת א. אלעד אחזקות בע"מ, 6 מסמכים על שם החברה שבבעלותו, אשר נחזו להיות חשבוניות מס - בסך כולל של 7,446,507 ש"ח - מבלי שנעשו, או התחייבו להיעשות העסקאות לגביהן הוצאו החשבוניות. סכום המס שהיה גלום באותן חשבוניות הוערך ב-1,054,707 ש"ח. נוכח עובדות נטענות אלה, הואשם המבקש בעבירות הבאות: 6 אישומים בגין פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק, או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו - עבירה לפי סעיף 117(ב1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ), בנסיבות המחמירות המנויות בסעיף 117(ב2)(3) לחוק מע"מ; רישום כוזב במסמכי תאגיד - עבירה לפי סעיף 423 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) והוצאת חשבונית מס ללא זכאות לעשות כן, או לאחר שנאסר עליו לעשות כן - עבירה לפי סעיף 117(א)(5) לחוק מע"מ.

3. בתאריך 03.07.2012 הורשע המבקש, בעקבות הודייתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

4. בתאריך 25.12.2013 נשמעו טיעונים לעונש בעניינו של המבקש, ובאותו מעמד הורה בית משפט השלום הנכבד על הזמנת חוות-דעת מטעם הממונה על עבודות השירות. בתאריך 20.02.2013 - לאחר קבלת חוות-דעת הממונה על עבודות השירות - נשמעו טיעוני משלימים לעניין העונש. בתאריך 17.03.2013 גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש, והשית עליו את העונשים הבאים: קנס בגובה 3,000 ש"ח; 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי על דרך של עבודות שירות ו-12 חודשי מאסר על תנאי (כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירה נוספת על חוק מע"מ, במשך שנתיים מיום מתן גזר-הדין). יש לציין עוד כי על החברה בבעלות המבקש, אשר עמדה לדין יחד עמו במסגרת אותו כתב אישום - הושת קנס בגובה של 1,000,000 ש"ח.

יודגש כי על המקרה שלפני לא חלות הוראות תיקון 113 לחוק העונשין, וזאת מאחר שהכרעת הדין בבית משפט השלום ניתנה לפני מועד כניסתו לתוקף של התיקון. בית משפט השלום עמד על החומרה שבעבירות שיוחסו למבקש ועל הענישה המקובלת בתיקים מסוג זה, אשר הינה מחמירה בהרבה מזו שהושתה על המבקש בסופו של דבר. יחד עם זאת, בית משפט השלום הנכבד סבר כי בנסיבות העניין יש מקום להתחשבות משמעותית בשיקולים לקולא, וביניהם: חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות, בשנת 2005, ועד מועד הגשת כתב האישום בשנת 2010; תהליך השיקום המשמעותי שעבר המבקש - לרבות תהליך גמילתו מסמים - אשר עלו באופן ברור ממכתבים שנכתבו על-ידי גורמי רווחה שונים ומעדייות שנשמעו בפני בית משפט השלום הנכבד והשינוי הדרסטי שחל באורחות חייו של המבקש מאז התקופה בה בוצעה העבירה, לרבות היותו איש משפחה המטופל ב-6 ילדים, אותם הוא מפרנס. עקב שיקולים אלו החליט בית משפט השלום הנכבד לקבל את המלצת הממונה על עבודות השירות ולהשית על המבקש עונש מאסר שירוצה על דרך של עבודות שירות, לצד עונשים נוספים, שתוארו לעיל.

עמוד 2

5. על גזר דינו של בית משפט השלום הנכבד הוגשו כאמור ערעורים לבית המשפט המחוזי הנכבד הן על-ידי המשיבה והן על-ידי המבקש.

בתאריך 23.12.2013 דחה בית המשפט המחוזי הנכבד את ערעורו של המבקש וקיבל, במידה מסוימת את ערעורה של המשיבה. בית המשפט המחוזי הנכבד שם את הדגש על חומרת העבירות שיוחסו למבקש, ובהסתמכו על הפסיקה בדבר העדפה - בעבירות כלכליות (ועבירות מס בפרט) - של האינטרס הציבורי על פני נסיבות אישיות של נאשם, החליט להחמיר בעונשו של המבקש באופן שתואר בפסקה 1 שלעיל.

6. על פסק דין זה הוגשה בקשת רשות הערעור שבפני.

זה המקום לציין כי בתאריך 11.02.2014 הוריתי על עיכוב ביצוע ארעי של עונש המאסר בפועל שהושת על המבקש, וזאת על מנת לאפשר למשיבה להגיש את תגובתה עובר להכרעה בבקשה. כן התרתי למבקש להשיב לתגובה האמורה, כמפורט בפסקה 9 שלהלן.

טענות הצדדים

7. במסגרת בקשת רשות הערעור, העלה בא-כח המבקש טענות המבוססות על הסכם עד המדינה, עליו הוא חתם (בנושאים אחרים) עובר לביצוע העבירות, מושא התיק שלפני, וכן טענות הקוראות לבכר את אינטרס השיקום של המבקש על פני שיקולים אחרים לחומרה, וזאת נוכח תהליך השיקום המרשים בו מצוי המבקש.

8. בתגובת המשיבה, שהוגשה בתאריך 27.02.2014, נדחו כל טענות המבקש. בא-כח המשיבה אף ציין במסגרת התגובה כי המבקש הציג בבקשתו טענות "בלתי-נכונות" בנושא שיתוף הפעולה שלו עם המדינה. כך, למשל, נשללה גרסתו כי הוא יידע את המשיבה אודות ביצוע הנפקת החשבוניות הפיקטיביות. אשר להסכם עד המדינה שנחתם עם המבקש עובר לביצוע העבירות, מושא התיק דן - בא-כח המשיבה הבהיר כי אין להסכם זה נפקות לעניינו וממילא אין בו כדי להכשיר את ביצוע העבירות המאוחרות לו.

9. בתאריך 11.03.2014 הגיש המבקש, לאחר שקיבל אישור לכך, תשובה לתגובת המדינה לבקשת רשות הערעור. במסגרת תשובה זו העלה המבקש מספר השגות הקשורות בשאלה אם הוא אכן זה אשר יידע את המשיבה אודות ביצוע העבירות של הנפקת חשבונות פיקטיביות. בא-כח המבקש המציא בהקשר זה תיעוד מפרוטוקולים של חקירות עדים שונים בפרשה, מהן עולה כי המבקש העביר מידע בנוגע לעבירות המס הרלבנטיות, עובר לחקירת בעלי חברת א. אלעד החזקות בע"מ (שהיא החברה אשר ניכתה את החשבוניות הפיקטיביות) - וזאת בניגוד לטענות המשיבה בתגובתה.

10. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור, בתגובות הצדדים, ובמכלול החומר שבתיק - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. להלן יפורטו בקצרה הנימוקים למסקנתי זו.

11. הלכה ידועה היא כי בית משפט זה יענה לבקשה ליתן רשות ערעור ב-"גלגול שלישי" רק במקרים שבהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982) (להלן: הלכת חניון חיפה); רע"פ 4515/07 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.10.2007) (להלן: עניין אבו שנב)), או כאשר נגרם למבקש עיוות-דין המצדיק התערבות במסגרת גלגול שלישי (ראו: רע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.01.2014) (להלן: עניין נאשף); רע"פ 2222/13 חיחיאשווילי נ' מדינת ישראל (20.05.2013)). זאת ועוד: כאשר מדובר בבקשת רשות לערער שעניינה בגזר הדין בלבד, ההלכה היא שהרשות תנתן רק במקרים נדירים שבהם התרחשה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הראויה (ראו: רע"פ 3929/09 דהן נ' מדינת ישראל (16.08.2009)).

בגדרי הבקשה שבפני, בא-כח המבקש איננו טוען כלל כי המקרה מעלה שאלות החורגות מענייני הפרטני של המבקש, אלא כי יש מקום להתערב בתוצאה אליה הגיע בית המשפט המחוזי הנכבד, משיקולי צדק, נוכח הפגיעה באינטרס השיקום של המבקש ונוכח הסכם עד-המדינה, עליו היה המבקש חתום. אין בידי לקבל את טענות המבקש בעניין זה. אבהיר קביעתי זו מיד בסמוך.

12. בכל הנוגע להסכם עד-המדינה עליו היה המבקש חתום, לא מצאתי טעם של ממש בטענות המבקש. בא-כח המבקש טוען כי כתב האישום הוגש נגד המבקש על פעולות שביצע "במסגרת מעמדו כעד מדינה, תוך שיתוף פעולה עם מפעילי ברשות המיסים". טענה זו אין לה מקום. העבירות שיוחסו למבקש בכתב האישום, מושא התיק שלפני, בוצעו לאחר המועד בו נחתם הסכם עד המדינה - ובניגוד מפורש להתחייבותו של המבקש, שהיוותה חלק מהסכם עד המדינה, שלא לבצע עבירות נוספות לאחר מועד מסוים. על רקע זה, אף אם המבקש מסר מידע הקשור לעבירות הנ"ל (ובעניין זה אינני קובע ממצא, בין היתר על רקע המחלוקות העובדתיות שנתגלעו בין המבקש לבין המשיבה בנושא זה) - ממילא אין כל הגיון לראות בהסכם עד המדינה הקודם ככזה המקנה חסינות להמשיך ולבצע עבירות לאחר מועד חתימתו. לא נפל איפוא כל פגם בהעמדתו לדין של המבקש על עבירות שביצע בניגוד להתחייבותו בהסכם עד המדינה, וזאת, כאמור, גם אם מסר מידע רלבנטי בנוגע לעבירות המדוברות - כל עוד שלא נחתם הסכם עד מדינה חדש עמו בנוגע לפרשה המאוחרת יותר, היא הפרשה מושא הבקשה שלפני.

13. בכל הנוגע לאינטרס השיקום של המבקש - סבורני כי פסק-דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד מאזן באופן ראוי בין אינטרס זה לבין האינטרס הציבורי של ענישה הולמת ומרתיעה מספיק (לדין בהתחשבות באינטרס השיקום במסגרת בקשות רשות ערעור בפלילי - עיינו: עניין נאשף; רע"פ 3711/13 הושיאר נ' מדינת ישראל (16.07.2013)). מנגד פסק דינו של בית משפט השלום הנכבד סטה לקולא מרף הענישה המקובל בעבירות מסוג זה ובהיקפים הכספיים הנ"ל. לכל אלה מתווסף הנתון, אשר עולה מפסק-דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד, שלפיו החברה שבבעלות המבקש לא עשתה דבר להסרת המחדל (ואף לא שילמה את הקנס שהושת עליה, בסך 1,000,000 ש"ח).

14. סוף דבר: בקשת רשות הערעור נדחית.

עיכוב ביצוע העונש, שעליו הוריתי בהחלטתי מתאריך 11.02.2014 - יבוטל והמבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו - בתאריך 23.04.2014 עד לשעה 10:00, בבימ"ר ניצן, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או:

08-9787336.

ניתנה היום, כ"ב באדר ב' התשע"ד (24.3.2014).

שׁוֹפֵט
